

Публічне експертне обговорення блоку «Верховенство права»
Дорожньої карти реформ 15 листопада 2018 року

ЩО ВІДБУВАЛОСЬ У ЛИСТОПАДІ?

Судова реформа: 6 кроків на наступні 5 років

15 листопада було проведено публічне обговорення Дорожньої карти реформ — аналітичного продукту, який представляє консолідовану позицію організацій-учасниць РПР. Пропозиції щодо судової реформи розробили, зокрема, експерти Фондації DEJURE Михайло Жернаков та Ірина Шибя.

Першою та головною ціллю на найближчі 5 років визначили зміну складу органів суддівського врядування задля ефективного очищення і оновлення суддівського корпусу. Для цього пропонується створення нових кваліфікаційних

і дисциплінарних органів з включенням до їх складу представників громадськості та посиленням її впливу на конкурси та оцінювання.

Другою ціллю визначили створення незалежного та дієвого Вищого антикорупційного суду (ВАС). Третя ціль — створення ефективних механізмів захисту прав для бізнесу. Крім реформи господарських судів, йдеться про вирішення спорів змішаним складом суду. Четверта — забезпечення дружнього до дітей правосуддя, яке дозволить захистити неповнолітніх у ситуаціях контакту або й конфлікту з законом. П'ята — впровадження світових стандартів для правничої освіти і правничих професій, а шоста — ратифікація Україною Римського статуту.

ВККС створює штучні перешкоди формуванню нової ГРД

21 листопада Вища кваліфікаційна комісія суддів України (ВККС) оголосила результати розгляду документів громадських об'єднань (ГО) для формування Громадської ради доброчесності (ГРД). З-поміж 14 ГО, які подали документи, ВККС допустила лише двох. Решті надали час на усунення недоліків, які, на її думку, були допущені організаціями у поданих документах. Однак серед вказаних є чимало таких, що не засновані на вимогах закону, не переслідують легітимної мети та можуть свідчити про створення штучних перешкод для участі у формуванні ГРД. Так, 2 роки тому ВККС без проблем допустила ГО з аналогічними документами. Окрім того, ВККС неодноразово сама ж закривала очі на порушення формальних вимог кандидатами у судді. Зокрема, до участі в конкурсі до Вищого суду з питань інтелектуальної власності допускалися кандидати, які не подавали декларацій кандидатів на посаду.

В зв'язку з цим громадські організації закликали ВККС переглянути свої рішення та допустити їх до участі у зборах по формуванню ГРД.

На незалежних кандидатів до Антикору суду тиснуть через Вищу раду правосуддя

У листопаді експерти Фондації DEJURE зафіксували тривожну тенденцію: багато кандидатів-суддів до ВАС зазнали різного роду тиску з боку Вищої ради правосуддя (ВРП). Так, 20 листопада ВРП відмовилася продовжувати строк відрядження судді Фоміна, який неодноразово санкціонував проведення НАБУ слідчих дій щодо високопосадовців, до Солом'янського суду Києва. Того ж дня ВРП відклала безстрокове призначення судді Голосіївського суду Києва Полякової, яка в свій час відмовилась відмовилась виконувати незаконні вказівки экс-голови суду Первушиної. Раніше ВРП також відзначилася неймовірно швидким розглядом дисциплінарних скарг та покаранням за сумнівних обставин суддів Гольник, Радченка, Сокол, які відповідно викривали корупцію, допомагали НАБУ в розслідуваннях, чи відмовлялися приймати бажані владою рішення.

Створено онлайн-базу практик з профілактики правопорушень серед неповнолітніх

У співпраці з Міністерством юстиції Фондація DEJURE за підтримки Представництва Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні створила інтерактивну онлайн-карту «База політик, програм, проектів профілактики правопорушень серед неповнолітніх». Цей інструмент має стати корисним для всіх, хто активно переймається проблемами дітей і підлітків, що опинилися у важких життєвих обставинах, а також для самих неповнолітніх, які шукають підтримки. Сьогодні База містить інформацію про 57 успішних практик роботи з неповнолітніми, що реалізуються по всій території України. База розвивається і невдовзі об'єднуватиме сотні відповідних політик, програм і проектів, реалізованих у різних регіонах державними органами, органами місцевого самоврядування, міжнародними організаціями та громадськими об'єднаннями. У майбутньому База має постійно оновлюватись.

Оприлюднено результати тестування до Антикору пційного та Верховного судів

13 листопада ВККС оприлюднила результати анонімного тестування кандидатів до Вищого антикорупційного суду та Верховного судів на знання права. Що стосується конкурсу до ВАС, то до другого етапу іспиту, практичного завдання, допустили 108 зі 170 кандидатів у ВАС як суд першої інстанції та 48 з 73 до Апеляційної палати.

ссu.gov.ua

Листопадові рішення КСУ

Протягом листопада Конституційний Суд України прийняв 2 рішення за поданнями депутатів та Уповноваженого Верховної Ради з прав людини.

Першим рішенням Суд визнав конституційним скасування допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та допомоги при усиновленні дитини. Він зазначив, що такі види допомоги не визначені в Конституції як складові права на соціальний захист, а тому на них не поширюється конституційна гарантія щодо заборони скасування чи звуження змісту та обсягу прав (ст. 22 Конституції).

Другим рішенням Суд визнав неконституційними положення ч. 1 ст. 294 та ст. 326 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Згідно з останніми, постанови місцевого суду про застосування адміністративного арешту набирають законної сили та виконуються негайно. Суд вказав, що таке обмеження права на судовий захист та апеляційний перегляд справи не є пропорційним, обґрунтованим чи суспільно необхідним та не узгоджується з принципом верховенства права.

Запроваджено інститут кримінальних проступків

22 листопада Верховна Рада прийняла у другому читанні законопроект, яким запроваджується інститут кримінальних проступків. Це діяння поряд з адмінправопорушеннями та злочинами, за вчинення яких передбачене покарання у виді штрафу в розмірі не більше 51 тис. гривень або інше, не пов'язане з позбавленням волі. До проступків віднесуть керування транспортом у стані сп'яніння, а також некваліфіковані крадіжки, шахрайство, незаконні дії з наркотичними засобами без мети збуту, хуліганство тощо. Проводити розслідування кримінальних проступків будуть дізнавачі (службові особи Нацполіції) буде проводитися за спрощеною процедурою (у формі дізнання) та в скорочені строки — не більше 72 годин з моменту повідомлення особі про підозру чи затримання, або ж в строк до одного місяця. Закон набирає чинності 1 січня 2020 року.

vkksu.gov.ua

ГРМЕ узгоджує графік спільної роботи з ВККС на зустрічі 30 листопада 2018 року

ЧОГО ОЧІКУВАТИ У ГРУДНІ?

Початок роботи Громадської ради міжнародних експертів

Протягом грудня члени ВККС мають перевірити 156 практичних завдань кандидатів до Антикорупційного суду. З дня оголошення ВККС результатів іспиту у Громадській раді міжнародних експертів (ГРМЕ) буде 30 днів, аби провести попередні співбесіди з кандидатами та ініціювати спільні з ВККС спеціальні засідання. На таких вирішуватиметься доля кандидатів, щодо доброчесності чи професійності яких у членів ГРМЕ є сумніви. Тим часом громадські організації вже аналізують кандидатів та регулярно публікують результати аналізу для зацікавленої аудиторії у Facebook.

Формування ГРД-2

ВККС надала громадським організаціям час до 1 грудня для усунення недоліків у документах, поданих для участі у зборах по формуванню ГРД-2. Хоча більшість вимог є надміру формальними, обтяжливими чи не ґрунтуються на вимогах закону, ГО врахували їх. Тепер всі вони мають бути допущені до зборів, а нова ГРД — сформована.

Обрання нових членів Вищої ради правосуддя

19–20 грудня відбудеться XVI позачерговий з'їзд суддів України, а 20–21 грудня — Всеукраїнська конференція працівників прокуратури, які мають обрати 3 та 2 нових членів ВРП відповідно. Обрані цими органами кандидати стануть лакмусовим папірцем нинішнього стану судової влади та прокуратури.